

Kada sa raskrsnice na Maljenu ugledate ovu kućicu sa vetrovlačicom, znajte da ste na dobrom putu

Preko livada ka Rioru

Od Divčibara, preko Ravne gore i Suvobora, do Rajca

Grebenuom Valjevskih planina

Od Divčibara možete da krenete u 4x4 istraživanje lepoti Valjevskih planina u raznim smerovima. Jedan od atraktivnijih (i ne mnogo teških) svakako je onaj koji prati greben ka Ravnoj gori i Rajcu. Evo kako...

Panorama Maljena

U prošlom broju našeg vodiča pokazali smo vam kako da prateći planinske reke valjevskog kraja stignete od Valjeva do Divčibara na zanimljiviji način nego asfaltom. Možda ćete u bogatoj turističkoj ponudi Divčibara naći konak, odmoriti neko vreme, ali lepota Valjevskih planina svakako mami na dalje istraživanje. Kuda krenuti posle Divčibara?

Odluka zaista nije laka. Dobre uslove za terensku vožnju na ovom prostoru pružaju sve četiri strane sveta. Možete da se uputite niz Skakavačku kosu ka Skakavcima, a zatim dalje ka Tometinom polju ili Kosjeriću. Možete, prateći greben ka zapadu, da krenete ka Povlenu, preko Taorskih vrela (gde vas čeka pravi labyrin put, od kojih neki mogu da budu vrlo izazovni). A možete da se opredelite i za jednu opuštenu grebensku turu na istok, gde ćete preko Maljena, Riora, Ravne gore i Suvobora stići do Rajca, na kojem se nalazi lep planinarski dom PD „Pobeda“, koji radi tokom cele godine. U ovom broju vam opi-

sujemo upravu tu trasu, na kojoj ćete moći da uživate u širokim vidicima, vozeći uglavnom preko pašnjaka pretežno okruženih četinarskim šumarcima.

Ovu trasu, uz malo opreza, mogu da savladaju i manje sposobni terenci. Najteži je njen centralni deo oko vrha Rior, pa sve do Ravne gore, gde je teren dosta dinamičan, izrazito kamenit i sa jakim strminama, a treba paziti i na dublje kolotrage na nekoliko mesta. Ipak, ovaj grebenski put je u proseku lakši od puteva koji dublje u šumi prate greben na nešto manjim visinama s njegove severne strane, jer ćete se na njima sresti i sa dosta blata i još izraženijim strminama i neravninama. Dakle, ova trasa može da se savlada i ako imate automobil iz klase takozvanih urbanih terenaca.

Malo asfalt, malo blato...

Trasa kreće od glavne raskrsnice u centru Divčibara, kod skretanja za hotel „Maljen“ i pijacu, u smeru Mionice (Beograda). S glavnog puta skrećete 3,4

km kasnije, odvajajući se desno ka vikend naselju Kraljev sto. Kod poslednjih kuća u ovom naselju napuštate asfalt i produžavate da pratite greben Maljena. Nепунih sedam kilometara od starta prelazite reku Crnu kamenicu, oko kilometar nizvodno od njenog izvora. Posle prelaska reke put je lošijeg kvaliteta – može da bude blata i dubljih kolostraga, pa preporučujemo da na tom mestu malo protegnete noge i pešice izvidite prolaz.

Nakon starta, 8,5 km dalje izbjigate na kvalitetan makadamski put koji na greben Maljena stiže iz smera sela Brežđe, koji pratite sve do vrha Veliki Maljen, gde vi produžavate dalje grebenom, a kvalitetan put skreće na jug, ka Tometinom polju. Između vrha Riora (tačno na pola trase) i Ravne gore čeka vas pomenuti najteži deo puta, koji ipak nije i neprelazan. Preporučuje se poseban

Prizor sa jednog
od „Povlen relja“
koji je vožen ovom
trasom

opisani trek na web adresi:
<http://www.stazeibogaze.info/2010/07/13/divcibare-rajac>

Divčibare - Ravna Gora - Rajac

Trasa vožnje (30,8 km)

MANEVAR	km (ukupno / pret. tačka)	Komentar
Start	0,0 / 0,0 km	Polazak sa glavne raskrsnice na Divčibarama u smeru ka Mionici.
Pravo	3,4 / 3,4 km	Na raskrsnici se odvajate na put koji ide pravo ka Kraljevom stolu.
Polulevo	0,6 / 4,0 km	Držite levo na raskrsnici.
Desno	0,25 / 4,25 km	Desno (pratite glavni put).
Polulevo	0,55 / 4,8 km	Desno se odvaja sporedni put, vi pratite glavni put koji lagano zavija levo.
Desno	0,85 / 5,65 km	Skrećete desno uzbrdo.
Polulevo	1,0 / 6,65 km	Držite levo i uskoro prelazite reku.
Poludesno	0,15 / 6,8 km	Prelazite reku i držite lošiji put koji ide desno.
Desno	1,65 / 8,45 km	Stižete do solidnijeg makadamskog puta, skrećete desno.
Pravo	0,85 / 9,3 km	Račvanje puteva, vi ostajete na glavnom, tj. onom koji drži levo.
Pravo	0,75 / 10,05 km	Raskrsnica tri puta. Vi držite glavni, tj. srednji.
Levo	1,0 / 11,05 km	Put ka Tometinom polju se odvaja desno, vi držite levo i zavijate naniže.
Ostro levo	4,15 / 15,2 km	Na raskrsnici skrećete oštvo levo.
Pravo	2,1 / 17,3 km	Zdesna se pod oštrim uglom priključuje staza, vi produžavate pravo.
Pravo	0,1 / 17,4 km	Levo se odvaja sporedni put, vi produžavate pravo.
Preko reke	0,6 / 18,0 km	Prelazite reku i produžavate uzbrdo.
Pravo	0,15 / 18,15 km	Priklučujete se na put na desno (pravo).
Levo	1,15 / 19,3 km	Spomen-kompleks na Ravnoj gori. Izbijate na asfalt i idete levo njime.
Polulevo	2,45 / 21,75 km	Spajanje sa putem od Mionice ka Košunićima. Idete levo (ka Mionicima).
Desno	1,5 / 23,25 km	Silazite sa asfalta na zemljani put desno. Malo teži silazak.
Pravo	0,9 / 24,15 km	Držite polu levo.
Polulevo	0,2 / 24,35 km	Stazica produžava pravo, pratite put koji lagano zavija levo.
Desno	0,55 / 24,9 km	Uključujete se na solidniji zemljani put na desno.
Levo	0,6 / 25,5 km	Račvanje puteva, vi pratite glavni na levo.
Desno	2,2 / 27,7 km	Skrećete desno ka Rajcu.
Levo	2,2 / 29,9 km	Izbijate na asfalt, levo idete ka Ljigu.
Desno	0,75 / 30,65 km	Skretanje desno na parking planinarskog doma na Rajcu.
Kraj	0,15 / 30,8 km	Kraj trase.

Spomen-kompleks na Ravnoj gori

oprez pri prelasku reke Grab (koja ističe iz čuvene „Dražine pećine“ na Ravnoj Gori), kao i na strmom, kamenitom putu koji se peњe ka spomen-kompleksu na Ravnoj gori. Sledeća četiri kilometra provešćete na asfaltu, a zatim ponovo sledi mala terenska avantura oko vrha Šiljak ka planinarskoj kući Dobre vode. Neposredno nakon skretanja sa asfalta (obratite pažnju, može biti malo nezgodan), čeka vas nekoliko stotina metara prilično kamenitog puta. Iza toga naša trasa vodi nešto boljim putem koji zaobilazi planinarsku kuću „Dobre Vode“, ali ukoliko vam ne smetaju nešto dublji kolo trazi i blato možete proći i pored same planinarske kuće.

GPS može da pomogne
Ostatak puta do Rajca vodi vas preko livada sa ponekim šumarkom, zemljanim trasom promenljivog kvaliteta, gde blato ume da bude problematično po ki-

ši (generalno preporučujemo da čitav ovaj itinerer izbegavate po vlažnom vremenu). Vlasnici GPS uređaja sa mogućnošću učitavanja GPX datoteka, mogu da se provezu preporučenom trasom i na opušteniji način, nego prateći naš stampani radar.

Tamo je trek opisan kao biciklistički, ali se u celosti poklapa sa trasom iz ovog članka.

Krajnje odredište ove male terenske avanture je planinarski dom „Duško Jovanović“ na Rajcu, koji se nalazi u prijatnom ambijentu borove šume, gde možete da se okrepite, pa čak i da prenoćite (nije zgoreg da rezervišete mesto kod planinarskog društva „Pobeda“, koje je vlasnik doma, a sve podatke ćete naći na sajtu društva www.pdpobeda.rs). Naravno, ako oglednите pre nego što stignete na Rajac, priliku za predah uz domaću hranu imaćete i u kafani preko puta crkve na Ravnoj gori.

A. Veljković
Fotografije: A.V.

Prolazite pored poslednjih kuća vikend naselja Kraljev sto

Čekajući povoljan vetrar

